

Financovanie projektov trvaloudržateľnej energie pomocou Štrukturálnych fondov a kohézneho fondu v rokoch 2007 až 2013

May 2007

Podpora projektov zameraných na zvýšenie energetickej efektívnosti, výroby a spotreby energií z obnoviteľných zdrojov bude jedna z priorit kohéznej politiky v rokoch 2007 až 2013.

Kohézna politika pomocou energetických projektov obracia environmentálne výzvy ako je kvalita ovzdušia, klimatické zmeny a manažment zdrojov, na príležitosti pre regionálny rozvoj tým spôsobom, že urobí regióny a mestá viac atraktívnymi miestami pre investovanie, prácu, zníženie výrobných nákladov, rast regionálnych konkurenčných výhod a export regionálnych ekologických inovácií.

Pomocou výmeny skúseností a najlepšej praxe môžu projekty na trvalodržateľnú energiu podporiť rozšírenie modelov nízko-energetickej náročnosti v doprave a bytovej sfére ako aj alternatívnej technológie (ako je solárna a vetrná energia a biomasa), vrátane ich využitia pre ohrev aj chladenie. Tento prístup môže dať Európskej únii (ďalej len EÚ) vedúcu úlohu a tak posilniť jeho konkurenčnú pozíciu. Je to tiež hnacou silou pre výskum a súvisiace inovácie čo poskytuje príležitosti pre tvorbu nových pracovných miest.

Úspech v tejto oblasti závisí od základu na realizácii. Z tohto pohľadu je vytváraní sietí a výmena najlepších skúseností podstatná a táto brožúrka prispeje ku rozšíreniu toho najlepšieho po celej Európe.

Danuta Hübner
Zmocnenec pre Regionálnu politiku

Pretože 75% celej spotreby energie v Európe je v mestských oblastiach, miestne orgány majú rozhodujúcu úlohu pri rozumnom využívaní energie. Realizácia lokálnych stratégií a projektov týkajúcich sa trvalodržateľnej energie by mala „a musí“ byť povinnosťou vo všetkých európskych samosprávach, pretože to prináša značné výhody pre spoločnosť. Pomocou zníženia energetickej spotreby znížia samosprávy svoje energetické účty, tak že ušetrené peniaze môžu byť ďalej investované; zlepšia kvalitu ovzdušia, stimulujú miestny rast tým, že využijú miestne dostupné zdroje a môžu byť uznané ako inovačné mestá alebo strediská.

Európske mestá majú teraz jedinečnú príležitosť financovať svoje projekty udržateľnej energie pomocou Štrukturálnych fondov a Kohézneho fondu! Podporujeme využitie týchto prostriedkov nie len pre „materiálne investície“, ale tiež pre komunikáciu, vytváraní sietí a výmenu skúseností s partnermi, pretože to vždy prinesie pridanú hodnotu a zlepši efektívnosť našej činnosti.

Konečne, táto brožúrka – praktický výsledok spolupráce a vytvorenie siete medzi partnermi z 16 európskych krajín je toho dôkazom.

Eckart Würzner
Predseda Energie-Cités

Súhrne o systéme

Cieľom tejto brožúrky je poskytnúť Vám prehľad o **Európskych fondoch, ktoré budú financovať projekty udržateľnej energie v novom programovom období rokov 2007 až 2013**. Publikácia je venovaná najmä samosprávam a regiónom, ale tiež združeniam, súkromným spoločnostiam a iným miestnym činiteľom.

Brožúrka bola vyvinutá v rámci činnosti projektu **Interreg III C, nazývanej RUSE** (www.ruse-europe.org).

Téma štrukturálnych fondov je veľmi široká a nie je ľahké vysvetliť ju na niekoľkých stránkach. Preto náš cieľ bol, poskytnúť Vám len **stručný prehľad** a radšej uviesť **priame spojenie na dokumenty, programy a inštitúcie**, kde môžete nájsť viac detailných informácií, ktoré Vás zaujmajú. Brožúrka obsahuje:

Kapitola 1: Štrukturálne fondy a Kohézny fond v období rokov 2007 až 2013 (pozrite si kapitolu 1)

Všeobecné informácie o európskych fondoch v období 2007 až 2013 so zameraním na európske priority v oblastiach udržateľnej energie a klimatických zmien.

Kapitola 2: Priblíženie projektov a operačných programov Slovensku (pozrite si kapitolu 2)

Nájdete tu prehľad všetkých programov, ktoré budú financovať projekty udržateľnej energie na Slovensku

Kapitola 3: Príklady projektov udržateľnej energie, ktoré boli financované zo Štrukturálnych fondov v rokoch 2000 až 2006 (pozrite si kapitolu 3)

Konkrétne príklady z našich nových členských štátov ukazujú, aké rôzne druhy projektov boli podporované z európskych fondov v predošlom programovom období. To by mohla byť inšpirácia pre Vaše budúce projekty (alebo pre ich vylepšenie).

Kapitola 4: Ako pripraviť projekt udržateľnej energie pri štrukturálnych fondoch? (pozrite si kapitolu 4)

Rady na prípravu a realizáciu projektu.

Kapitola 5: Prehľad iných finančných zdrojov (pozrite si kapitolu 5)

Tu sú uvedené niektoré iné finančné zdroje, vhodné pre Vaše projekty udržateľnej energie. Je tu uvedený zoznam niektorých užitočných spojení na programy a publikácie, ktoré sa tomuto venujú.

Kapitola 6: Užitočné kontakty a dokumenty. (pozrite si kapitolu 6)

Dúfame, že budete považovať túto publikáciu za užitočnú. Neváhajte nás kontaktovať, keď máte akékoľvek poznámky alebo otázky, ktoré sa týkajú poskytnutých informácií.

Veľa šťastia pri tvorbe Vášho vlastného projektu udržateľnej energie

1. Štrukturálne fondy a Kohézny fond v rokoch 2007 až 2013

Členské štáty Európskej únie (EÚ) sa rozhodli **zmenšiť veľké medzery vo vývoji a v nerovnosti blahobytu ich obyvateľstva a rozdiely medzi regiónmi**. Cieľom je urobiť EÚ do roku 2010 viac konkurencieschopnú a s vedomostne-riadeným hospodárstvom. Toto je cieľ európskej kohéznej politiky. **Európska kohézna politika** podporuje regióny cez finančné nástroje, nazývané Európske fondy.

Európske fondy	
1. Štrukturálne fondy	
•	Európsky fond regionálneho rozvoja (ERDF)
•	Európsky sociálny fond (ESF)
2. Kohézny fond	

Európske fondy sú často nazývané jednoducho – štrukturálne fondy. Sú vždy doplnkom ku národným fondom, ktoré poskytuje štát, miestne úrady alebo iné orgány.

Kohézna politika je realizovaná v **dvoch úrovniach** – **európskej** (pomocou európskych organizácií v spolupráci s členskými štátmi a inými partnermi) a **národnej** (pomocou členských štátov a ich miestnych partnerov).

Európske inštitúcie v spolupráci s členskými štátmi a inými aktérmi vytvárajú strategické dokumenty (napr. The Community Strategic Guidelines on Cohesion 2007–2013 ≈ Strategická príručka „Spoločenstva pre Kohéziu 2007 – 2013“) a dokumenty, ktoré reprezentujú právne základy kohéznej politiky a stanovujú, ako bude využitý rozpočet (The Structural Funds Regulations ≈ Stanovy a nariadenia pre Štrukturálne fondy). Vymedzujú obecné predstavy a stratégie EÚ a mali by zabezpečiť, že členské štáty sa budú nimi riadiť.

Členské štáty v spolupráci s regionálnymi a miestnymi orgánmi a inými aktérmi analyzujú svoje vlastné priority a potreby a pripravujú svoje národné stratégie. Súčasne musia brať na zreteľ spoločné priority EÚ a zaistiť ich dodržanie.

Aj keď celá kohézna politika a jej ciele sa nemenia v rámci EÚ, orgány na národnej úrovni môžu rozhodnúť o podrobnostiach programov samostatne (nezávisle). A preto sa môžu v rôznych krajinách činnosti financované zo štrukturálnych fondov líšiť.

Odkiaľ prídu peniaze?

... z rozpočtu Európskej únie. Rozpočet európskej kohéznej politiky reprezentuje asi **36% z celkového rozpočtu EÚ** → **308 miliárd EURO** v cenách roku 2004 pre obdobie rokov 2007-2013.

Pozn. 1 – podľa Lisabonskej Agendy

Kde budú peniaze použité?

Vo všetkých krajinách EÚ. **Od roku 2004** boli tieto fondy prístupné v 10 nových členských štátoch – Cypru, Česku, Estónsku, Maďarsku, Lotyšsku, Litve, Malte, Poľsku, Slovensku a Slovinsku. **Od januára 2007** sú prístupné aj pre bývalé kandidátske krajiny Bulharsko a Rumunsko.

Veľká časť celkového rozpočtu bude umiestnená do najchudobnejších krajín, kde hrubý domáci produkt (HDP) na obyvateľa je nižší ako je priemer EÚ. Sú tu **3 ciele**, ktoré určujú vhodnosť regiónu pre použitie európskych fondov:

1. 'Konvergenčný' cieľ
2. Cieľ 'Konkurencieschopnosti regiónu a zamestnanosti'
3. Cieľ 'Európskej územnej spolupráce'

Každý európsky región je pokrytý jedným z týchto cieľov. **Zoznam vhodných regiónov a umiestnenie ich rozpočtov môžete nájsť** na internetovej adrese:

http://ec.europa.eu/regional_policy/atlas2007/fiche_index_en.htm

Napríklad regióny vhodné pre 'Konvergenčný cieľ' dostanú najväčšiu podporu a môžu použiť všetky tri európske fondy. Rozpočet (308 miliárd EURO) bude rozdelený nasledujúco:

Rozdelenie celkového rozpočtu: asi € 308 miliárd (v cenách roka 2004)		
Cieľ 'Konvergencia'	Cieľ 'Konkurencieschopnosť regiónov a zamestnanosť'	Cieľ 'Európskej územnej spolupráce'
81,5%	16%	2,5%
ERDF ESF CF	ERDF ESF	ERDF

Čo by malo byť v Európe uprednostnené pri financovaní projektov v oblasti energie?

EÚ priority sa sústreďujú na životné prostredie a trvale udržateľné využitie energie, ktoré by mali byť podporované z európskych fondov v 3 cieľových oblastiach podľa nasledujúcej tabuľky:

'Konvergenčný' cieľ		
Programy & Nástroje	Oprávnenosť	Priority zamerané na životné prostredie a energiu
Národné a regionálne programy (ERDF, ESF)	<p>Súčasný NUTS II regióny s HDP na obyvateľa < 75% z priemeru 25 štátov EÚ</p> <p>'Štatistický účinok': regióny s HDP na obyvateľa < 75% z EÚ-15 a > 75% z EÚ-25</p>	<p>ERDF:</p> <ul style="list-style-type: none"> Zlepšenie bezpečnosti zásobovania energiou, integrácia ohľadov na životné prostredie. Rozvoj verejno-súkromných partnerstiev. Zmiernenie klimatických zmien. Čistá doprava. Zlepšenie energetickej efektívnosti a rozvoj obnoviteľných energií <p>ESF:</p> <ul style="list-style-type: none"> Výmena skúseností a rozširovanie dobrej praxe. Mechanizmy na zlepšenie dobrej politiky a vytváranie programu. Podpora medzirezortnej koordinácie dialógu medzi relevantnými súkromnými a verejnými inštitúciami. Budovanie vedomostných kapacít na šírenie politik a programov.
Kohézny fond	<p>Členské štáty s GNI na obyvateľa < 90% o priemeru 25 štátov EÚ</p> <p>'Štatistický účinok': Členské štáty s GNI na obyvateľa > 90% z priemeru EÚ-25 – 'fázovanie' podpory</p>	<p>Kohézny fond:</p> <ul style="list-style-type: none"> Trans-európske dopravné siete. Životné prostredie. Oblasť spojené s trvaloudržateľným rozvojom s výhodami pre životné prostredie – energetická efektívnosť a obnoviteľná energia, čistá mestská a verejná doprava.
Cieľ „Konkurencieschopnosti regiónov a zamestnanosť“		
Programy & Nástroje	Oprávnenosť	Priority zamerané na životné prostredie & energiu
Regionálne programy (ERDF) a národné programy (ESF)	<p>Členské štáty navrhujú zoznam regiónov (NUTS I alebo NUTS II), ktoré nie sú pokryté v 'Konvergenčnom' cieľi</p> <p>'Fázovanie' v regiónoch pokrytých cieľom 1 medzi rokmi 2000-2006 a nepokrytých cieľom 'Konvergencie' kvôli dosiahnutému hospodárskemu pokroku.</p>	<p>ERDF:</p> <ul style="list-style-type: none"> Stimulácia energetickej efektívnosti a výroby energie z obnoviteľných zdrojov. Rozvoj ríadiacich systémov pre energetickú efektívnosť. Podpora čistej a trvaloudržateľnej dopravy v mestských oblastiach. Rozvoj plánov na prispôsobenie sa klimatickým zmenám (napr. záplavy, požiare, apod.). <p>ESF: priority sú rovnaké ako v cieľi 'Konvergencie'</p>
Cieľ 'Európskej územnej spolupráce'		
Programy & Nástroje	Oprávnenosť	Priority zamerané na životné prostredie & energiu
Cezhraničné a nadnárodné programy a siete (ERDF)	<p>Cezhraničná spolupráca:</p> <ul style="list-style-type: none"> NUTS III regióny pozdĺž vnútorných územných hraníc. Určité NUTS III regióny pozdĺž vonkajších územných hraníc. NUTS III regióny pozdĺž oddelených námorných hraníc ako obecné pravidlo, pri max. 150 km. <p>Nadnárodná spolupráca:</p> <ul style="list-style-type: none"> Určité regióny schválené Európskou komisiou. <p>Medzi-regionálna spolupráca a spolupráca pri tvorbe sietí a výmena skúseností:</p> <ul style="list-style-type: none"> Celé územie spoločenstva. 	<p>ERDF:</p> <ul style="list-style-type: none"> Vytváranie sietí, výmena skúseností, odovzdávanie a rozširovanie najlepších praktikovaných prípadových štúdií v oblasti trvaloudržateľného územného rozvoja – cezhraničnej, nadnárodnej a medzi-regionálnej spolupráce. Cezhraničné spojené stratégie pre životné prostredie. Zlepšenie prístupu ku doprave a cezhraničnému systému energetického manažmentu.

NUTS – Územné jednotky pre štatistiku

NUTS klasifikácia je stupňovite rozvrstvená tak, že ďalej rozčleňuje každý členský štát do troch úrovní: NUTS úroveň 1, 2 and 3. Druhá a tretia úroveň sú sekcie prvej úrovne, respektíve druhej úrovne. Územné jednotky sú definované na základe existujúcich **administratívnych jednotiek** členských štátov.

Úroveň	Minimálna ľudnosť	Maximálna ľudnosť
NUTS 1	3 milióny	7 miliónov
NUTS 2	800 000	3 milióny
NUTS 3	150 000	800 000

Bytová výstavba

Obnova bytového fondu môže byť financovaná z Európskych fondov len v tých členských štátoch, ktoré vstúpili do EÚ v alebo po 1. máji 2004 za týchto podmienok:

- Čerpanie prostriedkov je naprogramované v rámci systému činností integrovaného územného rozvoja alebo prioritnej osy pre oblasti s fyzickými škodami alebo pre sociálne vylúčených.
- Rozdelenie čerpania prostriedkov pre byty je buď maximálne 3% z ERDF prideleného danému operačnému programu alebo 2% z celého ERDF prídela.
- Čerpanie prostriedkov je limitované na:
  - Bytové domy, alebo
  - Vlastníkov budov verejnými orgánmi alebo neziskovými prevádzkovateľmi, pri používaní budov na byty, určené pre nízko-príjmové domácnosti alebo pre ľudí, ktorí majú špeciálne potreby úprav bytov.

Viac informácií: [Smernice pre ERDF](#)

Cieľ 'Európska územná spolupráca'

Cieľ 'Európska územná spolupráca' bude podporovať:

Nadnárodné spolupráce	Medzi-regionálna spolupráca	Cezhraničné spolupráce
INTERREG IV B	INTERREG IV C URBACT II INTERACT II ESPON II	INTERREG IV A
Príklady programov: <ul style="list-style-type: none"> • Stredná Európa. • Priestor juhovýchodnej Európy. • Severozápadná Európa, apod. ... 		Príklady programov: <ul style="list-style-type: none"> • Interreg Neighbourhood Program Maďarska – Slovenska – Ukrajiny. • Interreg IV Česko a Slovensko.

Programy týchto cieľov by mali byť spustené v septembri 2007, keď budú uverejnené prvé výzvy.

Nadnárodná spolupráca

INTERREG IV B

Predchádzajúce programy INTERREG III B podporujúce nadnárodnú spoluprácu budú pokračovať v rokoch 2007 až 2013 ako **INTERREG IV B**. Množstvo INTERREG III B programov (napr. severozápadná Európa, Baltické more, CADSES, Alpine SPACE program apod.) pokrývali v rokoch 2000 až 2006 rôzne európske územia (zóny). Budú pokračovať pod pôvodnou alebo novou formou a názvom. Každý program definuje svoje vlastné priority, vhodnosť typov činností a príjemcov fondov, rozpočet, úroveň spolufinancovania apod. Podpora projektov udržateľnej energie bude závisieť od priorít každého programu. Nové dokumenty operačných programov môžete nájsť na oficiálnej webovej stránke predchádzajúcich programov.

Napríklad, bývalý Interreg III B CADSES program (http://www.cadses.net/en/New_Programmes_2007_2013.html?PHPSESSID=c0i6cfm1pkgnprfo6emoqlh5p7) bude pozmenený v rokoch 2007–2013 a rozdelený do dvoch programov :

Program pre strednú Európu

Priority:

Priorita 3.3: Podpora využívania obnoviteľných zdrojov energie a zvýšenie energetickej efektívnosti (príklady podporovaných akcií môžete nájsť v návrhu programu).

Oprávnené krajiny: Česko, časť Nemecka, časť Talianska, Maďarsko, Rakúsko, Poľsko, Slovinsko, Slovensko a jedna partnerská krajina (Ukrajina).

Úroveň spolufinancovania: 75-85%

Riadiace orgány a technický sekretariát budú zriadené vo Viedni.

Viac informácií: http://www.cadses.net/en/New_Programmes_2007_2013/Central_Europe.html

Program pre územie juhovýchodnej Európy

Priority:

Priorita 2.4: Podpora efektívnosti využitia energie a efektívnosti zdrojov (príklady podporovaných činností môžete nájsť v návrhu programu).

Oprávnené krajiny: Albánsko, Rakúsko, Bosna a Hercegovina, Bulharsko, Rumunsko, Chorvátsko, Macedónsko, Grécko, Maďarsko, časť Talianska, Srbsko, Čierna Hora, Slovensko, Slovinsko, časť Turecka, Moldavsko a časť Ukrajiny.

Spolufinancovanie: 75-85%

Riadiace orgány a technický sekretariát budú zriadené v Budapešti.

Cieľové skupiny: -bouger en haut pour que c'est valuable pour tout les 2 programmes

- Miestne a regionálne orgány.
- Skupiny, zaujímajúce sa o životné prostredie.
- Regionálne spoločenstvá.
- Výskumné inštitúcie.
- Združenia.
- Dodávatelia energií.

Informácie: http://www.cadses.net/en/New_Programmes_2007_2013/South_East_European_Space.html

Medzi-regionálna spolupráca

Existujú tu 4 EÚ programy, ktoré budú podporovať medzi-regionálnu spoluprácu v EÚ:

- **INTERREG IV C** (http://www.interreg3c.net/web/fic_en)

Jeden operačný program INTERREG IV C štyri predchádzajúce INTERREG III C programy (zóny) a bude podporovať výmenu skúseností a tvorbu sietí tiež v oblasti udržateľnej energie. Bude určený pre pôvodné EÚ územia a plus Nórsko a Švajčiarsko budú voliteľné. Program bude podporovať:

Regionálne aktivity – projekty iniciované **aktérmi na regionálnej a miestnej úrovni** s cieľom vymieňať si skúsenosti v špecifických oblastiach politiky s cieľom určiť najlepšiu prax a vyvinúť nové nástroje a prístupy pre realizáciu.

Rýchla cesta voľby – bude mať tvar **sietí, ktorá prináša dokopy regióny** s veľkými skúsenosťami v oblasti špecifickej politiky a pre regióny, ktoré si prajú zlepšiť sa v tejto oblasti. Cieľom je zaistiť, aby si najlepšie identifikované výkony našli svoju cestu do Konvergenčného programu a programov Konkurencieschopnosti. Bude podporovaných až 30 sietí.

Jedným s **cieľov programu** je stimulovať **energetickú efektívnosť** a rozvoj využívania **obnoviteľných zdrojov energie**, ako aj lepšiu koordináciu systémov efektívnosti **energetických manažérskych systémov** a podporu **trvaloudržateľnej dopravy**. Viac informácií o cieľoch a príkladoch projektov, ktoré môžu byť podporované v tejto oblasti, môžete nájsť v **konečnom dokumentu operačného programu**

(<http://interreg3c.net/sixcms/media.php/5/2007-07-26+INTERREG+IVC+OP+final.pdf>, p.48, Priorita 2: Environment and risk prevention ≈ „Životné prostredie a predchádzanie rizikám“), ktoré boli schválené v júli 2007.

Rozpočet: 320 miliónov EURO pre obdobie rokov 2007-2013
Veľkosť projektu: 300 000 - 4 mil. EURO
Spolufinancovanie: max.75% alebo 85% pre krajiny v projekte 'Konvergenčný cieľ' (v porovnaní s 50% v rokoch 2000-2006)
Vhodné pre: <ul style="list-style-type: none">
• Celé územie Európskej únie, Nórsko a Švajčiarsko.
• Verejné orgány a verejné ekvivalentné spoločnosti z týchto krajín. Za určitých podmienok je možná účasť aktérov z iných oblastí.
• Minimálne 3 partnerov z rôznych krajín členských štátov.
Organizácia: <ul style="list-style-type: none">
• Jeden riadiaci orgán: Conseil Régional Nord – Pas de Calais – Lille (FR).
• Štyri informačné body: Rostock (GE), Katowice (PL), Valencia (ES), Lille (FR).
Prvá výzva pre prístup sa očakáva: jeseň 2007

Viac informácií: http://www.interreg3c.net/web/fic_en

- **URBACT II** (<http://urbact.eu/towards-urbact-2.html>)

Tento sieťový program bude podporovať výmenu skúseností pri rozvoji obývaných území. Medzi oprávnené projekty budú patriť i projekty trvaloudržateľnej energie. Program je určený najmä mestám a regiónom. Očakáva sa účasť riadiacich orgánov ako partnerov projektov. Prvá výzva sa očakáva v októbri roku 2007.

Oprávnené krajiny: Celé územie Európskej únie, Nórsko a Švajčiarsko.

Úroveň spolufinancovania: 75-85% (pre krajiny v projektoch 'Konvergenčný cieľ')

Riadiace orgány a technický sekretariát budú zriadené v: Francúzke ministerstvo pre urbanistické záležitosti

Viac informácií: <http://urbact.eu/towards-urbact-2.html>

- **INTERACT II** (<http://www.interact-eu.net/1177144/0/0/0>)

Tento program je vyvinutý pre identifikáciu, prenos a rozšírenie najlepšej praxe do riadenia programov spolupráce.

Viac informácií na: <http://urbact.eu/towards-urbact-2.html>

- **ESPON II** (<http://www.espon.eu/>)

Tento program podporuje štúdie a zhromažďovanie dát, sledovanie a analyzovanie vývojových trendov.

Viac informácií: <http://www.espon.eu/>

Cezhraničná spolupráca

INTERREG IV A

V rokoch 2000-2006 rozvíjalo množstvo európskych regiónov cezhraničnú spoluprácu pod programom **INTERREG III A**. Zoskupili sa do rôznych cezhraničných zón, ktoré boli zriadené riadiacimi orgánmi. Tieto programy budú pokračovať v rokoch 2007-2013 ako **INTERREG IV A**. Každý program si definuje svoje vlastné priority, vhodné typy činností a príjemcov, rozpočet, úroveň spolufinancovania apod. Podpora pre projekty trvaloudržateľnej energie bude závisieť na prioritách každého programu. Nové dokumenty operačných programov môžete väčšinou nájsť na oficiálnej webovej stránke predchádzajúcich programov. Vhodné zóny môžete nájsť na **mape**: (http://ec.europa.eu/regional_policy/images/map/cooperat2007/crossborder/crossborder25_eu_06.pdf).

Príklad budúceho programu:

Interreg IV Česko – Slovensko

Priority:

Priorita 2: Rozvoj dostupnosti a životné prostredie (program bude podporovať tiež vývoj čistej dopravy a obnoviteľné zdroje energií).

Oprávnené krajiny: Česko a Slovensko.

Úroveň spolufinancovania: 85%

Riadiaci orgán: Slovenské Ministerstvo výstavby a regionálneho rozvoja.

Európske iniciatívy, ktoré podporujú urbanistický rozvoj v členských štátoch EÚ

Európska komisia spoločne s medzinárodnými finančnými inštitúciami (napr. Európska banka pre obnovu a rozvoj, apod.) vyvinulo tri iniciatívy, aby pomohlo členským štátom efektívnejšie použiť európske fondy – Jessica, Jaspers a Jeremy. Dva z nich sa týkajú urbanistického rozvoja a obnovy:

Iniciatíva Jessica - 'Spoločná európska podpora investícií s dlhodobým prínosom pre mestské oblasti'

V rámci iniciatívy Jessica môžu z riadiacich orgánov programov štrukturálnych fondov, keď si to prajú, **vytvoriť urbanistické rozvojové fondy**. Riadiaci orgán vymedzí určitý finančný zdroj z operačných programov (z ERDF alebo Kohézneho fondu) a Európska investičná banka, ďalšie medzinárodné finančné inštitúcie, súkromné banky a investori môžu tiež prispieť ďalšou pôžičkou alebo vlastným kapitálom.

Fondy pre urbanistický rozvoj budú financovať urbanistický rozvoj a projekty „Verejno- súkromných partnerstiev“ (vrátanie projektov udržateľnej energie, pôžičiek pre sociálne bytovky). Urbanistické projekty budú financované iba cez vlastný kapitál, pôžičky alebo zábezpeky, a nie cez granty. Fondy pre urbanistický rozvoj budú opakované (revolving) a pomôžu zvýšiť trvalú udržateľnosť investičného snaženia.

Projekt môže byť predložený verejným sektorom, samosprávou, podnikom zo súkromného sektoru alebo spojením podnikateľov z týchto oblastí vrátane akejkoľvek kombinácie medzi nimi. **Sú vhodné pre všetky členské štáty EÚ.**

Viac informácií na: http://ec.europa.eu/regional_policy/funds/2007/jjj/jessica_en.htm

Iniciatíva Jaspers – 'Spoločná pomoc pri podpore projektov európskych regiónov'

V rámci tejto iniciatívy bude členským štátom, oprávneným pre programový cieľ Konvergencia, ponúknutá **technická asistencia pre prípravu kvalitných projektov, ktoré potom môžu byť oveľa rýchlejšie schválené Európskou komisiou pre získanie podpory od EÚ. Asistencia bude poskytnutá zadarmo pre** všetky stupne projektového cyklu (projektovej prípravy) – od počiatkovej identifikácie projektu až cez rozhodnutie komisie na grantovú asistenciu.

Jaspers sa zameria na veľké projekty:

- Náklady väčšie ako 25 miliónov EURO pre projekty životného prostredia.
- Náklady väčšie ako 50 miliónov EURO pre dopravu a iné oblasti.
- Najväčšie projekty (v menších krajinách).

Sú vhodné pre všetky členské štáty EÚ. Priorita bude daná členský štátom EÚ-10, Rumunsku a Bulharsku.

Viac informácií na: http://ec.europa.eu/regional_policy/funds/2007/jjj/jaspers_en.htm

Energia a mestá v rokoch 2007-2013

Európska komisia zamerala svoju pozornosť najmä na mestá a ich dôležitú rolu, ktorú zohrávajú v udržateľnom urbanistickom rozvoji. V júli roku 2006 to bolo vyjadrené v Prehlásení:

Kohézna politika a mestá: Urbanistický prínos ku rastu a zamestnanosti v regiónoch.
(http://ec.europa.eu/regional_policy/consultation/urban/index_en.htm)

Jeho hlavným cieľom je prispieť ku Community Strategic Guidelines 2007-2013 (Príručka stratégie spoločenstva pre 2007-2013) pomocou vypracovania a posilnenia vplyvu urbanistiky aj na poli udržateľnej energie:

"Zlepšenie energetickej efektívnosti v oblasti urbanistiky prinesie výhody pre obyvateľov a pre podnikanie vďaka zníženiu aj cien aj emisií skleníkových plynov. Miestne orgány hrajú silnú úlohu v dosiahnutí zlepšenia energetickej efektívnosti pomocou investovania do projektov centrálného vykurovania a podpory obnoviteľných zdrojov. Očakáva sa, že klimatické zmeny zvýšia počet záplav – 'záplavový' manažment v urbanistickej oblasti zníži riziká pre ľudí aj majetok umiestnený v rizikovej zóne záplav."

Hlavné návrhy týkajúce sa udržateľnej energie v mestách zahrnujú:

Zlepšenie **efektívnosti vo verejnej doprave** – a podporovanie energetickej efektívnosti dopravných prostriedkov a využitie alternatívnych palív. Nové projekty by mali sformulovať časť stratégie integrovanej dopravy pre urbanistické územie.

Podpora bicyklovania, pešej dochádzky a iných **alternatív a "ľahkých" foriem dopravy**. Toto zahŕňa: riadenie dopytu, ktoré riadi ich prístupnosť alebo dokonca vytváranie peších zón v citlivých mestských zónach; konštrukciu cyklistických a peších chodníkov; podporu energetickejšie efektívnych dopravných prostriedkov a alternatívnych palív pre dopravu.

Realizácia opatrení na **zabránenie dopravným preťaženiám (zápcham)**, lepšie riadenie požiadaviek dopravy a zvýšenie príjmov pre vylepšenie dopravy (napr. poplatky za preťaženie využívané v meste Londýn).
Atraktívna a **vhodná architektúra**.

Obmedzovať rozpínanie mestských území a prímestských štvrtí, pretože rozptýlené osídľovanie má väčší vplyv na prirodzené prostredie a spotrebujú viac zdrojov (napr. vyššia spotreba energie na dopravu tovaru na dlhšie vzdialenosti), čo vyvoláva väčšie znečistenie ovzdušia.

Zvýšenie **energetickej efektívnosti a efektívnosti vo využití vody v domácnostiach** (v kontexte dlhodobého obdobia a pri integrácii plánov obnovy rozvoja postihnutých oblastí. Výrazné požiadavky by mali vytvoriť základ pre nové hospodárske aktivity alebo zlepšenie celkovej kvality životného prostredia na danom území).

Investícií na dosiahnutie **zhody s legislatívnymi predpismi EÚ** na kvalitu ovzdušia, na zaobchádzanie s odpadovými vodami, manažment pre likvidáciu odpadov, na dodávku vody a na hlučnosť prostredia.

Podpora **energetickej efektívnosti v urbanistickom plánovaní**, regulácia samosprávy a verejného obstarávania; pomocou zadania príkladu; a podpory postupov udržateľnej výstavby; pomocou spolupráce s obyvateľstvom.

Zlepšenie energetickej efektívnosti pomocou **investovania do schém centrálného vykurovania a podpora obnoviteľnej energie**.

Organizovanie podujatí, napríklad výstavy, konferencie, praktické cvičenia a tematické semináre/diskusie, ktoré sú zamerané na klimatické zmeny a energetické problémy a možnosti spolupráce medzi miestnymi aktériami firmy, univerzitami, finančnými inštitúciami, miestnymi orgánmi, neziskovými organizáciami, obyvateľstvom apod.).

Upútanie a **školenie "znalých pracovníkov"**, špecialistov v nových technológiách (ako sú technológie pre obnoviteľné energie, udržateľnosť v architektúre, apod.).

Vytváranie **sietí medzi mestami a výmena skúseností** o projektoch udržateľnej energie.

Riadenie štrukturálnych fondov umožňuje členským štátom, aby delegovali realizáciu (splnomocnili realizáciu) urbanistických akcií na orgány výstavby. Členské štáty a podstatní partneri – najmä miestne orgány – by preto mali spolupracovať na príprave nových koľ programov kohéznej politiky.

Viac informácií na: http://ec.europa.eu/regional_policy/consultation/urban/index_en.htm

Predstavenie krajín Bulharsko, Česká republika, Litva, Poľsko, Slovensko, Rumunsko a Slovinsko.

Európska kohézna politika je prakticky implementovaná na národnej (regionálnej a lokálnej) úrovni. Členské štáty vypracovávajú komplexné analýzy situácie v jednotlivých krajinách, identifikujú svoje potreby, problémové oblasti, znevýhodnené spoločenské skupiny a predstavujú priority pre ďalší vývoj na roky 2007-2013. Po prihladení na európske priority krajiny vypracujú strategický dokument nazvaný Národný strategický referenčný rámec (National Strategic Reference Framework) a rozhodnú sa, ako budú využívať európske fondy. Fondy sú na základe referenčného rámca alokované do rôznych tematicky zameraných Operačných programov (Operational Programmes). Každý Operačný program obsahuje definované priority, vhodné použiteľné nástroje a príjemcov. Obsah spomínaných dokumentov je prediskutovaný priamo s Európskou Komisiou. Keď obe strany dosiahnu dohodu, Komisia program schváli a napomáha členským štátom s jeho realizáciou. Riadiace (obyčajne ministerstvá alebo regionálne agentúry) a implementačné (vládne agentúry) orgány sa starajú o hladký priebeh jednotlivých operačných programov.

Pre členské štáty je doporučené stanovovanie priorít a manažovanie niektorých fondov v spolupráci s lokálnymi a regionálnymi partnermi.

Európska Komisia vydala Strategickú Smernicu Spoločenstva, v ktorej odporúča členským štátom, ale hlavne regiónom, podporovať udržateľnú spotrebu energie prostredníctvom Štrukturálnych fondov. Členské štáty majú dodržiavať tento dokument a Komisia má na to dohliadať. Napriek tomu zástupcovia Komisie často argumentujú, že strategické rozhodnutia sa majú prijímať národnými a regionálnymi autoritami na báze komplexných analýz a vyzdvihujú najmä decentralizovanú povahu manažmentu kohéznych politik. V princípe hovoria, že nemôžu „tlačiť“ na členské štáty, aby si stanovili priority. Každá krajina a regionálny partner je preto plne zodpovedný za finálny obsah Operačného programu – vrátane vhodnosti činností a príjemcov.

Rozsah, v ktorom jednotlivé členské štáty zahrnú energetické problémy na miestnej úrovni a udržateľnosť rozvoja do Operačných programoch ako aj rozsah delegovaných právomocí regionálnych a lokálnych autorít sa líši od štátu k štátu.

Nižšie sa nachádza prehľad Operačných programov podporujúcich implementáciu udržateľných energetických projektov na Slovensku. Ako zdroje informácií slúžili hlavne rokovacie verzie Operačného programu (dátum publikovania je uvedený), preto mohli byť časom pozmenené. Konečná verzia bude schválená Európskou Komisiou koncom roku 2007 a zverejnená na internetových stránkach relevantných riadiacich autorít. Odporúčame preto kontrolu finálnych dokumentov, pretože projekty alebo príjemcovia sa môžu meniť.

Prehľad bol pripravený partnermi RUSE, asociovaným partnerom z Rumunska a neoficiálnym partnerom zo Slovinska.

Slovensko

Operačný program Životné prostredie <i>CF+ERDF: 1 800 mil. EUR</i> <i>Rokovacia verzia z 30.11.2006</i>	
Riadiaci orgán – Ministerstvo životného prostredia Implementačná autorita –	
Priorita 3: Ochrana vzduchu a ozónovej vrstvy, Minimalizácia nepriaznivých vplyvov klimatických zmien vrátane podpory obnoviteľných zdrojov energie	
Podporované oblasti	Oprávnení príjemcovia
<i>Spolufinancovanie Kohéznym fondom: 85%</i> <ul style="list-style-type: none"> • Redukcia emisií skleníkových plynov. • Zmenu palivovej základne energetických zdrojov na výrobu tepla a teplej vody v prospech využívania obnoviteľných zdrojov • Podpora opatrení na obmedzovanie emisií metánu z odpadového hospodárstva • Skvalitňovanie inventarizácie a projekcií emisií skleníkových plynov a propagácia ich redukcie	<ul style="list-style-type: none"> • Verejný sektor (samospráva) • Spoločnosti, v ktorých je súkromný sektor zastúpený nižším podielom ako 50%

Operačný program Konkurencieschopnosť a ekonomický rast ERDF: 772 mil. EUR Rokovacia verzia november 2006	
Riadiaci orgán: Ministerstvo hospodárstva Implementačný orgán: Slovenská inovačná a energetická agentúra	
Prioritná os 2 Energetický sektor Opatrenie 2.1 Rast energetickej efektívnosti na strane výroby ako aj spotreby, zavádzanie inovačných technológií v energetike	
Podporované oblasti <i>Spolufinancovanie ERDF+SR: 50%</i>	Oprávnení prijemcovia
<ul style="list-style-type: none"> • energetické úspory vo všetkých priemyselných odvetviach a v službách, vrátane izolácie budov za účelom zvýšenia ich tepelno-technických charakteristík. • Kombinovaná výroba elektrickej energie a tepla. • Využívanie obnoviteľných energetických zdrojov – t. j. výstavba alebo rekonštrukcia malých hydroelektrární, zariadení na využívanie bioplynu a biomasy, zariadení na výrobu biopalív a bioplynu, zariadení na využívanie slnečnej a geotermálnej energie. • Rekonštrukcia a modernizácia existujúcich energetických zdrojov na báze fosílnych palív za účelom zvýšenia účinnosti zariadení a efektívnosti ich využívania • rekonštrukcia existujúcich tepelných zariadení na rozvod tepla (napr. zlepšenie izolácie potrubných rozvodov, zavádzanie systémov na sledovanie úniku tepla, rekonštrukcia odovzdávajúcich staníc tepla a iné) • Iné podobné oprávnené aktivity podporujúce ciele tohto opatrenia <p>Predpokladaná forma pomoci</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Schéma štátnej pomoci na podporu zvýšenia energetickej efektívnosti na strane výroby ako aj spotreby, zavádzanie inovačných technológií v energetike – priama forma pomoci ➤ Schéma na podporu trvalo udržateľného rozvoja (schéma de-minimis) 	<ul style="list-style-type: none"> • Spoločnosti, v ktorých je súkromný sektor zastúpený vyšším podielom ako 50%
Prioritná os 2 Energetický sektor Opatrenie 2.2. Výstavba a obnova verejného osvetlenia v mestách a konzultácie poskytované v oblasti energie s cieľom dosiahnutia vyššej efektívnosti.	
Podporované oblasti <i>Spolufinancovanie ERDF+SR: 50%</i>	Oprávnení prijemcovia
<ul style="list-style-type: none"> • náklady spojené s výstavbou a obnovou verejného osvetlenia v mestách (verejný sektor) • Konzultačná činnosť poskytovaná SIEA týkajúca sa energetickej efektívnosti, využívania a obnoviteľných zdrojov energie, vrátane zvýšenia povedomia širokej verejnosti <p>Predpokladaná forma pomoci</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Priama forma pomoci – nenávratná finančná pomoc ➤ Individuálny SIEA projekt na konzultácie v rámci efektívneho využívania energie 	<p>Pre výstavbu a obnovu verejného osvetlenia v mestách</p> <ul style="list-style-type: none"> - mestá podľa zákona 369/1990 Zb. mestách <p>Pre poskytovanie konzultácií: SIEA</p>

Operačný program Veda a výskum ERDF: 1 200 mil. EUR Rokovacia verzia november 2006 od 30.11.2006	
Riadiaci orgán: Ministerstvo školstva Implementačný orgán: Agentúra Ministerstva školstva pre Štrukturálne fondy EU	
Priorita 3: Univerzity a inštitúcie vyššieho vzdelania Opatrenie 3.1.: Zvýšenie kvality vzdelávania na vysokých školách prostredníctvom investícií do hmotnej infraštruktúry	
Podporované oblasti <i>Spoluфинансовanie ERDF+SR: 85%</i>	Oprávnení príjemcovia
<ul style="list-style-type: none"> • Investície do obnovy škôl (tepelná izolácia, výmena okien a zastaralých vykurovacích systémov, rekonštrukcia vykurovacích, vodných a elektrických rozvodov atď.) na zvýšenie energetickej efektívnosti. • Výstavba nových budov vysokých škôl • Rozširovanie objektov vysokých škôl • Modernizácia a rekonštrukcia školských internátov, športových centier, jedální atď. • Modernizácia vnútorného vybavenia vysokých škôl, v ktorých prebieha vzdelávací proces za účelom zlepšenia podmienok na nové formy učenia a učenia sa 	<ul style="list-style-type: none"> • Verejný sektor (univerzity, inštitúcie vyššieho vzdelania)

Regionálny Operačný program ERDF: 1 445 mil. EUR Rokovacia verzia od: 30.11. 2007	
Riadiaci orgán: Ministerstvo výstavby a regionálneho rozvoja Implementačný orgán: Regióny (NUTS 3 úroveň)	
Priorita 1: Rozvoj občianskej infraštruktúry	
Podporované oblasti <i>Spoluфинансовanie s ERDF: 85%</i>	Oprávnení príjemcovia
<ul style="list-style-type: none"> • Investície do rekonštrukcie verejných budov (tepelná izolácia, výmena okien a zastaralých vykurovacích systémov, rekonštrukcia vykurovacích, vodných a elektrických rozvodov) na zvýšenie energetickej efektívnosti. • Rozvoj nového sociálneho bývania 	<ul style="list-style-type: none"> • samospráva • štátne inštitúcie (detské škôlky, základné školy, stredné školy, sociálne byty atď.) • súkromný sektor • mimovládne organizácie • cirkvi
Priorita 2: Zlepšenie miestnej infraštruktúry	
Podporované oblasti <i>Spoluфинансовanie ERDF: 85%</i>	Oprávnení príjemcovia
<ul style="list-style-type: none"> • rozvoj a rekonštrukcia infraštruktúry pre cyklistov a chodcov • rozvoj a rekonštrukcia verejného osvetlenia • rozvoj a rekonštrukcia autobusových staníc a lokálnej infraštruktúry • miestne plánovanie a regenerácia • zlepšenie a rekonštrukcia obytných budov v mestských oblastiach • integrovaný transportný systém (železnice a verejný transport) v Košiciach. 	<ul style="list-style-type: none"> • samospráva • združenia samosprávy a regiónov • štátne inštitúcie (detské škôlky, základné školy, stredné školy, sociálne byty atď.) • súkromný sektor • mimovládne organizácie • cirkvi

Operačný program Bratislavský región	
ERDF: 87 mil. EUR Rokovacia verzia z 7.3.2007	
Riadiaci orgán: Ministerstvo výstavby a regionálneho rozvoja	
Implementačný orgán: Regióny (NUTS level 3)	
Priorita 1: Infraštruktúra	
Podporované oblasti	Oprávnení prijemcovia
Spolufinancovanie z ERDF: 85%	
<ul style="list-style-type: none"> • Investície do rekonštrukcie verejných budov (tepelná izolácia, výmena okien a zastaralých vykurovacích systémov, rekonštrukcia vykurovacích, vodných a elektrických rozvodov) na zvýšenie energetickej efektívnosti. • Rozvoj nového sociálneho bývania 	<ul style="list-style-type: none"> • Bratislavský región, miestna samospráva bratislavského regiónu

Operačný program Zamestnanie a sociálne zapojenie sa	
ESF: 890 mil. EUR Rokovacia verzia z - November 2006	
Riadiaci orgán: Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny	
Implementačný orgán: Sociálna implementačná agentúra, Fond pre sociálny rozvoj	
Priorita 5.1: Podpora rastu zamestnanosti	
Opatrenia 1.3: Kapacita budov a zvýšenie kvality verejnej administrácie	
Podporované oblasti	Oprávnení prijemcovia
Spolufinancovanie z ESF+SR: 85%	
<ul style="list-style-type: none"> • Vzdelávacie aktivity na zlepšenie verejnej správy a politik. • Mechanizmy na zlepšenie verejných politik, koordinácia regionálnych stratégií • Investície do kapacít budov (workshopy, stáže atď.) • Prepájanie s ďalšími sektormi a inštitúciami, rozvoj akčných plánov. • Investície na zlepšenie vnútorného manažmentu mimovládnych organizácií • Rozvoj ľudských zdrojov v mimovládnych organizáciách prostredníctvom workshopov, seminárov atď. • Prepájanie a tvorba partnerstiev na regionálnej a lokálnej úrovni 	<ul style="list-style-type: none"> • Verejný sektor (univerzity, inštitúcie vyššieho vzdelania atď.)

Operačný program Transport CF+ERDF: 3 207 mil. EUR Rokovacia verzia z - November 2006	
Riadiaci orgán: Ministerstvo dopravy, pôšt a telekomunikácií	
Priorita 1: Železničná infraštruktúra	
Podporované oblasti <i>Spoluфинancovanie z Kohézneho fondu: 85%</i>	Oprávnení prijemcovia
<ul style="list-style-type: none"> • Modernizácia železničnej infraštruktúry 	neudané
Priorita 3: Využitie viacerých prostriedkov na cestovanie – intermodálna transportná infraštruktúra	
Podporované oblasti <i>Spoluфинancovanie z Kohézneho fondu: 85%</i>	Oprávnení prijemcovia
<ul style="list-style-type: none"> • Rozvoj siete verejných terminálov pre intermodálne cestovanie • Rozvoj technologických a informačných prepojení medzi terminálmi a logistickými centrami 	neudané
Priority 5: Verejná železná doprava	
Podporované oblasti <i>Spoluфинancovanie z ERDF: 50%</i>	Oprávnení prijemcovia
<ul style="list-style-type: none"> • Modernizácia verejnej železničnej dopravy (regionálnej a nadregionálnej) • Podpora mobility handicapovaných ľudí • Podpora regionálnej a miestnej dopravy 	neudané

2. Príklady projektov na udržateľnosť energie, financované zo štrukturálnych fondov v rokoch 2000-2006

Región	Karlovarský región (Česká republika)
Projekt	Projekt Solarter – profesionálne školenie pre montérov technológií obnoviteľnej energie
Celkové oprávnené náklady	191 400 EURO
Príspevok od ESF	80%
Operačný program	Rozvoj ľudských zdrojov
<p>Dopyt trhu po technológiách na obnoviteľnú energiu a po súvisiacich technických zručnostiach vzrastajú v Českej republike vďaka cenám za energiu a tiež preto, že krajina súhlasí s politikou EÚ, ktorá podporuje rozvoj v tomto sektore.</p> <p>Projekt usiluje dosiahnuť tieto potreby tak, že poskytuje moderné profesionálne školenia pre montérov technológií obnoviteľnej energie ako súčasť v Európe rozšíreného programu SOLARTEUR®, ktorý vedie ku medzinárodnému uznaniu certifikácie.</p> <p>Základné znalostné jednotky sú: Environmentálny systém riadenia trhu, Technológie vykurovania a Elektrotechnické montáže. Špeciálne jednotky pokrývajú: Solárne tepelné technológie, Fotovoltaika, Tepelné čerpadlá, Biomasa a v niektorých prípadoch tiež Veterná energia. V závislosti na miestnych podmienkach môže byť program ponúknutý ako celodenný (denné/večerné) alebo ako kurzy diaľkového štúdia. Celková dĺžka kurzu by mala byť približne 200 hodín.</p> <p>Kurz zvýši kompetencie, prispôbivosť a konkurencieschopnosť organizácií Malého a stredného podnikania (ďalej len MSP) a ich zamestnancov. Povedie to ku tvorbe nových pracovných miest v oblasti obnoviteľnej energie. Tiež to umožní lepšie využívanie miestneho potenciálu obnoviteľných zdrojov a prispieje to ku udržateľnému rozvoju regiónu.</p> <p>Po ukončení projektu budú aktivity pokračovať pomocou školiaceho strediska, ktoré bude zriadené následne po získaní licencie na program SOLARTEUR®. Stredisko sa stane súčasťou siete 15 iných podobných inštitúcií v Európskej únii, ktoré poskytujú ďalšie profesionálne vzdelávanie vo využívaní obnoviteľnej energie v organizáciách MSP. Aktivity budú financované z verejných aj súkromných zdrojov, ako sú zdroje EÚ, štátne a regionálne granty, sponzorstvo členské poplatky.</p> <p>Viac informácií na: http://www.kv-bio.cz</p>	

Mesto:	Kaunas (Litva)
Projekt:	Modernizácia rozvodov pre centrálnu dodávku tepla v Kaunas pri použití moderných technológií
Celkové oprávnené náklady:	2 196 400 EURO
Príspevok od ERDF:	70%
Operačný program	Rozvoj sociálnej a hospodárskej infraštruktúry
<p>Cieľom projektu bola modernizácia rozvodov centrálnej dodávky tepla, aby sa tak zvýšila energetická efektívnosť dodávky energií a zaistila sa spoľahlivosť a bezpečnosť dodávok v meste Kaunas.</p> <p>V priebehu realizácie projektu v roku 2006 bolo vymenených 551 metrov starých potrubí za nové a viac efektívne. V roku 2007 je naplánované vymeniť ďalších 740 metrov rúr.</p> <p>Modernizáciou týchto starých potrubí sa vyhneme prerušeniam dodávok z dôvodu porúch a zaistí sa kvalita dodávok tepla zákazníkom. Výmena starých potrubí zníži možnosť havárií systému dodávok tepla 2 až 3 krát a znížia sa tepelné straty zo súčasnej hodnoty 3006 MWh na 1087 MWh za rok, čo bude predstavovať 64% úspory.</p> <p>Modernizácia centrálnej dodávky tepla zníži tiež straty vody v systéme. Predpokladá sa úspora až 37 552 m³ vody za rok.</p> <p>Ročné zníženie množstva emisií do ovzdušia bude: CO₂: 393,1 t SO₂: 2,073 kg NO_x: 1,105 t</p> <p>Viac informácií na: http://www.esparama.lt/en/bpd/sf_projects/successful_projects/?prior=1</p>	

Región:	Región „Malopolska“ (Poľsko)
Projekt:	Obnoviteľné zdroje energií – prenos vedomostí a technológie prenosu pre regionálne inovačné stratégie
Celkové oprávnené náklady:	92 352 EURO
Príspevok od ESF:	75%
Operačný program	Združený regionálny operačný program
<p>Cieľom projektu bola podpora obnoviteľných zdrojov energie v Malopolskom regióne.</p> <p>Bolo zorganizované 22 školiacich stretnutí lektormi z rôznych univerzít, a bola pripravená databáza projektov na obnoviteľné zdroje energií, ktoré sa realizovali v regióne a príručka (1 000 kópií) pre súkromný sektor, ktorý sa zaujíma o obnovu.</p> <p>Partnermi projektu boli poľská organizácia „Polish Network Energie-Cités“ (PNEC), Univerzita baníctva a metalurgie v Krakove, Poľské združenie pre sektor obnoviteľnej energie a organizácie Ochrany životného prostredia.</p> <p>Príjemcovia v projekte je 22 správnych obvodov v Malopolskom regióne – miestne orgány, MSP, kvalifikovaní študenti.</p> <p>Úspešnými činiteli projektu boli: spolupráca medzi neziskovými organizáciami, univerzitami a súkromným sektorom a náležitý výber fondov.</p> <p>Vďaka projektu boli prijatí do zamestnania noví zamestnanci v súkromnom sektore so mzdou platenou z projektu po dobu pol roka a boli vytvorené nové pracovné miesta pre 3 absolventov škôl.</p> <p>Problémy, ktorým sa čelilo v priebehu realizácie projektu, boli zmeny v pravidlách vzhľadom na poistenie, čo zapríčinilo zdržanie platieb zmluvným dodávateľom.</p> <p>Pre tých, čo uvažujú o podobnom projekte, vedúci projektu, pani Maria Stankiewicz (PNEC) navrhuje nezamerať sa hneď na spojené financovanie, ale nie menej praktické a užitočné je: organizovať a podporovať kampaň pred školeniami, aby bola bližšia spolupráca s oznamovacími prostriedkami a aby sme tak skúsili prekonať pasívny prístup väčšiny samospráv.</p> <p>Viac informácií na: http://www.pnec.org.pl/index.php?page=zporr</p>	

Mesto:	Strečno (Slovensko)
Projekt:	Systém centrálného vykurovania pri spaľovaní drevných štiepok
Celkové oprávnené náklady:	282 000 EURO
Príspevok od ERDF:	75%
Operačný program	Základná infraštruktúra
<p>Malá samospráva, ktoré sa nachádza v hornatej oblasti severného Slovenska, sa rozhodla využiť spaľovanie biomasy ako zdroj tepla pre ich systém centrálného vykurovania.</p> <p>Z tohto obnoviteľného zdroja energie sú vykurované tri verejné budovy. Drevné štiepky sa vyrábajú v miestnych pilách z drevného odpadu, s ktorým sa zaobchádzalo v minulosti ako s komunálnym odpadom a preto nebol využívaný efektívne. V dedine boli vytvorené nové pracovné príležitosti a účty za energiu klesli približne o 18 300 EURO/rok. Plánom samosprávy je investovať ušetrené peniaze do ďalších energeticky úsporných opatrení a na iné účely. Projekt prispieva k zníženiu emisií CO₂ o 187 t/rok a značne zlepšuje životné prostredie územia, najmä kvalitu ovzdušia.</p> <p>Viac informácií na: obec@strecno.sk</p>	

Mesto:	Moravany nad Váhom (Slovensko)
Projekt:	REKONŠTRUKCIA ZÁKLADNEJ ŠKOLY MORAVANY NAD VÁHOM
Celkové oprávnené náklady:	Celková suma v SKK 3336829,30,-Sk z toho: · ERDF(80%) = 2669463,44 · ŠR (15%) = 500524,10 · SPOLUFINANCOVANIE (5%) = 166841,46
Príspevok od ERDF:	80%
Operačný program	Základná infraštruktúra
<p>Rekonštrukcia a zateplenie fasády – jej merateľným výstupom bolo zateplenie objektu. Práce pozostávali z vysprávky pôvodnej poškodenej fasády a z jej prekrytia polystyrénovými doskami (tie tvoria izolačnú vrstvu). Izolačná vrstva bola prekrytá z dôvodu zachovania pružnosti umelohmotnou sieťkou na ňu sa naniesla farebná omietka.</p> <p>Rekonštrukcia strechy základnej školy – jej merateľným výstupom bolo odstránenie havarijného stavu školy z dôvodu dožitia stávajúceho prekrytia na 80% plochy strechy. Rekonštrukcia pozostávala z odstránenia pôvodnej dožitej strešnej krytiny a v jej nahradení krytinou novou. Pri realizácii sa vymenila i časť krovu a časť krovu sa zosilnila. Nový a pôvodný krov bol ošetrený izolačnými nátermi. Medzi novú krytinu a krov sa umiestnilo zateplenie strachy a ochranná fólia. Záverečná časť realizácie pozostávala z výmeny klampiarskych výrobkov (dažďové zvody, ríny).</p> <p>Viac informácií na:</p>	

3. Ako pripraviť projekt trvalodržateľnej energie v rámci štrukturálnych fondov?

V tejto kapitole môžete nájsť niektoré všeobecné pravidlá, ktoré by ste mali vziať na zreteľ keď navrhujete projekt financovaný zo Štrukturálnych fondov. V časti 4.1 môžete nájsť radu ako nájsť vhodný Operačný program pre Váš projekt a oprávnených príjemcov. V časti 4.2 sa naučíte, kde hľadať podmienky finančnej pomoci a v časti 4.3 môžete nájsť zoznam základných údajov, ktoré potrebujete pri vyplňovaní žiadostí.

Keď sa rozhodnete realizovať projekt trvalodržateľnej energie, mali by ste **najprv odpovedať na nasledujúce otázky:**

Prečo?

- Prečo potrebujeme realizovať tento projekt?
- Aké sú jeho globálne a špecifické ciele?
- Aké európske, národné, regionálne a miestne politiky podporujú jeho realizáciu?

Špecifické ciele: potreba umožniť obnovu a modernizáciu všetkých nemocníc vo vlastníctve regionálnych orgánov, vrátenie úspory energií.

Globálne ciele:

- Prispenie ku energetickým úsporám.
- Lepšie služby v zdravotníckej starostlivosti.
- Prispenie ku zníženiu prevádzkových nákladov nemocníc.

Pre koho?

- Kto bude mať prospech z projektu? (Cieľové skupiny)
- Koľko ľudí bude dotknutých týmto projektom? (Pyramídové grafy/čísla)

Cieľová skupina: všetky, ktoré patria regionálnym orgánom:

- Všeobecná verejnosť, ktorá navštevuje nemocnice.
- Vedenie nemocnice.
- Zastupiteľské orgány.

Čo / ako?

- Čo je jadrom projektu?
- Aké činnosti budú realizované a ako (akčný plán)?
- Z akých hlavných etáp sa bude skladať?
- Aký je časový harmonogram pre realizáciu činností?

Hlavné fáze projektu:

1. Ohodnoťte potenciál energetických úspor.
2. Spojte všetko do jedného vlastníckeho celku.
3. Predložte žiadosť.
4. Zorganizujte obnovu.
5. Tešte sa z výsledkov a podporujte ich.

S kým?

- Bude projekt realizovaný v spolupráci s nejakými partneri?
- Bude potrebná externá expertíza pre úspešnosť projektu?
- Mala by sa vytvoriť nová partnerská organizácia pre realizáciu projektu?

Partneri projektu:

- Regionálny orgán ako partner.
- Individuálni stavební manažéri a prevádzkovatelia.
- Energetickí odborníci.

Kde?

- V ktorom meste (regiónu, krajine) bude projekt realizovaný?

- Napr. Košický región.

Plánované výsledky?

- Krátkodobé plány
- Potenciálny dopad : strednodobé a dlhodobé predstavy.

Výsledky:

- Zníženie nákladov renovácie z rozpočtu orgánu.
- Zníženie prevádzkových nákladov (účtov za energie).
- Zlepšenie obrazu systému zdravotníckej starostlivosti.

Hovorte o Vašom projekte!

... s riadiacimi orgány, s pracovníkmi, ktorí rozhodujú o projektoch, s miestnymi a regionálnymi zástupcami, s obyvateľmi... Diskutujte s nimi o účele a cieľoch projektu. Povedzte im, ako to môže pomôcť k dosiahnutiu všeobecných zámerov (miestnej a regionálnej politiky). Diskutujte s nimi o projekte, aby ste ho vylepšili a získali ich podporu. Vzrastie tak Vaša šanca na realizáciu úspešného projektu!

10 vecí, ktoré by ste mali ďalej urobiť :

1. Určiť **programy**, v ktorých je váš **projekt** vhodný na spolufinancovanie. (prejdite do „go to 4.1“)
2. Uistite sa, že ste **oprávnený konečný príjemca**.
3. Prečítajte si všetky **podmienky finančnej pomoci**. (go to 4.2)
4. Prečítajte si o **povinnostiach** žiadateľov a príjemcov.
5. Zistite si **konečný dátum pre prihlásenie projektu v rámci vyhlásenej Výzvy na predloženie návrhov projektov**.
6. Čítajte pozorne **ako sa má vyplniť formulár žiadosti** a aké **ďalšie dokumenty** budete potrebovať doložiť.
7. Začnite **zhromažďovať dokumenty**, na získanie ktorých je možno potreba dlhší čas.
8. **Navrhňte projekt a jeho finančný rozpočet**.
9. **Vyplňte formulár žiadosti** a zosumarizujte všetky nevyhnutné **ďalšie dokumenty/prílohy**. (go to 4.3)
10. Uistite sa, že **Vašu žiadosť predkladáte včas**.

4.1 Identifikácia programov a oprávnení koneční príjemcovia.

Operačný program (OP) je oficiálny dokument, ktorý prezentuje priority členských štátov EÚ. Každý OP zahŕňa inú tému (napr. OP Ľudské zdroje, OP Životné prostredie, apod.) a obsahuje praktické informácie ako sú: činnosti a príklady podporovaných projektov, oprávnení príjemcovia, výška spolufinancovania, informácie o riadiacich a implementačných orgánoch apod. Keď hľadáte OP, ktorý by bol vhodný na spolufinancovanie projektov udržateľnej energie, potom:

1. Urobte rozsiahle vyhľadávanie cez OP, zamerané na otázky **životného prostredia a dopravy**.
2. Vyberte OP, ktorý je priamo spojený s **energetickými otázkami**.

Dôležité! Mnoho OP podporuje akcie v oblasti trvaloudržateľnej energie aj keď nie sú priamo spojené s otázkami životného prostredia alebo dopravy. Energia je niekedy veľmi dobre v programoch „ukrytá“ a vy musíte OP pozorne čítať, aby ste ju našli. Napríklad programy Regionálny OP a OP Ľudských zdrojov môžu podporovať „programové akcie“, financované z ESF. To znamená profesionálne školenia pre montérov technológií pre obnoviteľnú energiu alebo vzdelávanie energetických manažérov apod.

Čítajte pozorne v programových dokumentoch o cieľoch a prioritách. **Keď program už vyšpecifikujete, uistite sa, že ste oprávnený konečný príjemca a že môžete Váš projekt v tomto špecifickom programe predložiť a žiadať finančnú podporu.**

Skontrolujte celkový prehľad OP, ktoré podporovali realizáciu udržateľnej energie na Slovensku.

4.2 Podmienky finančnej pomoci

Podrobné informácie o **podmienkach finančnej pomoci** – o **povinnostiach príjemcov** v priebehu a po realizácii projektu, **rady pre žiadateľov** pred predložením žiadosti, **príručky na vyplnenie formulára žiadosti**, výzvy na predloženie projektov a iné užitočné informácie, sú zverejnené na:

- **Národných oficiálnych webových stránkach**, ktoré poskytujú informácie o štrukturálnych fondoch (sú všeobecné, ale veľmi užitočné a odporúčame Vám, najprv si ich pozriete).
- Oficiálne webové stránky **riadiacich orgánov**, (ministerstvá, ktoré sú zodpovedné za patričný program).
- Oficiálne webové stránky **implementačných orgánov/agentúr**.

Väčšina z nevyhnutných informácií pre žiadateľov, ktorí chcú získať prostriedky zo štrukturálnych fondov, je zhrnutá v dokumente – **"Sprievodca /príručka/ pre žiadateľov" (Guide for applicants) alebo „Sprievodca pre konečných príjemcov“ ("Guide for final beneficiary")**. Takýto sprievodca existuje pre každý OP a je verejne dostupný na webových stránkach.

V Kapitole 6 môžete nájsť prepojenia na všeobecné informačné webové stránky o štrukturálnych fondoch a kontaktovať ministerstvá a implementačné orgány, ktoré sú zodpovedné za implementáciu európskych fondov.

4.3 Formulár pre žiadateľov

Formulár pre žiadateľov je rozdielny v rôznych krajinách aj pre rôzne programy. Môže sa meniť v priebehu programového obdobia a je vždy dobré skontrolovať si jeho aktuálnu formu. V programovom období 2000-2006 bolo vo všeobecnosti požadované vyplniť nasledujúce údaje:

<p>Zmluvné strany</p> <ul style="list-style-type: none"> • Organizácie – podrobnosti o kontaktoch, právnom postavení, počtoch zamestnancov. • Štatutárny zástupca – poverený na podpisovanie. • Vedúci projektu / kontaktná osoba. • Zvyčajný zdroj finančných prostriedkov organizácie. • Doposiaľ získané skúsenosti v danej oblasti. • Účasť na európskych programoch v minulosti.
<p>Partnerské siete – prepojenia (pokiaľ sú nejaké)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Podrobnosti o kontaktoch na partnerov. • Kompetencie, skúsenosti. • Zodpovednosť, úloha každého partnera. • Podiel na grantu. • Metódy riadenia siete partnerov podľa predpokladov koordinátora.
<p>Činnosti</p> <p>Súhrnné informácie o projekte</p> <ul style="list-style-type: none"> • Špecifické ciele. • Plánované činnosti, ich trvanie. • Metodologický prístup. • Očakávané výsledky. • Rozširovanie výsledkov projektu. <p>Súhrnný opis projektu</p> <ul style="list-style-type: none"> • Súvislosti (potreby a globálne ciele). • Špecifické ciele. • Prepojenia medzi projektom / OP / politikou. • Činnosti (časový plán ich realizácie). • Komunikácia / rozširovanie poznatkov. • Inovačné aspekty. • Vplyv (zameranie, násobný efekt). • Ohodnotenie (indikátory)
<p>Rozpočet</p> <ul style="list-style-type: none"> • Celkový odhad predpokladaných nákladov na projekt. • Výška požadovanej podpory. • Auto-financovanie / samofinancovanie. • Finančný príspevok od partnerov. • Finančný príspevok od tretích strán. • Finančné príjmy garantované po realizácii projektu. • Naturálne príjmy.

Pravidlá písania žiadostí

Formát

- Musia byť zodpovedané všetky otázky.
- Nepíšte väčší počet riadkov alebo požadovaných znakov.
- Nepridávajte informácie, ktoré „nie sú užitočné“ v žiadosti.

Obsah

- Udajte niektoré hodnoty (toľko, koľko je možné).
- Priradte projekt priamo ku programu a politike.

5. Iné finančné zdroje

Štrukturálne fondy a Kohézny fond sú hlavnými finančnými zdrojmi v Európskej únii, ale nie sú jedinými. Projekty udržateľnej energie sú často financované tiež pomocou národných a iných grantov. Typickými formami financovania sú bankové úvery, kredity a záruky a prvá inovačná forma financovania je verejno-súkromná spolupráca pri investovaní.

Odporúčame Vám prečítať si dokumenty, ktoré zhromažďujú možnosti financovania pre samosprávy /miestne orgány:

- **Financovanie projektov „Inteligentná energia“ v samosprávach (<http://www.bise-europe.org/spip.php?rubrique33>)**

Toto je výsledok z 3rd BISE Forum (tretieho fóra BISE), ktorý bol zameraný na financovanie. Návrhy a protokoly sú cenné zdroje informácií a skúseností, ktoré prichádzajú priamo z európskych samospráv, inštitúcií a súkromných spoločností. BISE fórum je každoročne organizované spoločnosťou Energie-Cités (www.energie-cites.eu) a partneri z nových členských štátov, z kandidátskych štátov, západného Balkánu a Ukrajiny.

- **Nové formy financovania projektov samospráv v oblasti udržateľnej energie.**

Zhromaždenie 10 prípadových štúdií zo 'Starých' a 'Nových' členských štátov poskytuje príklady 10 rôznych foriem financovania, ktoré môžu byť použité v samosprávach na financovanie projektov udržateľnej energie.

- **Siedmy rámcový program „Rozvoj výskumu a technológií“ (FP7)**

Európske programy pre výskum, rozvoj technológií a predvážacie aktivity.

- **Konkurencieschopnosť a inovačný rámcový program (CIP)**

Podprogram, nazývaný Inteligentná energia v Európe podporuje investovanie do nových a najvýkonnejších technológií aj zvýšené prijímanie a dopyt po energetickej efektívnosti, obnoviteľných zdrojoch energie a energetickej rozmanitosti.

- **Program LIFE+**

Cieľom programu je prispieť k rozvoju, realizácii, monitorovaniu a ohodnoteniu environmentálnej politiky a legislatívy spoločnosti.

6. Užitočné kontakty a materiály

Vybrané ústredné orgány štátnej správy SR:

Úrad vlády SR - <http://www.vlada.gov.sk/>

Podpredseda vlády SR pre európsku integráciu, ľudské práva a menšiny - <http://www.caplovic.vlada.gov.sk/>

Ministerstvo dopravy, pôšt a telekomunikácií SR - <http://www.telecom.gov.sk>

Ministerstvo financií SR - <http://www.finance.gov.sk/>

Ministerstvo hospodárstva - <http://www.economy.gov.sk>

Ministerstvo kultúry SR - <http://www.culture.gov.sk/>

Ministerstvo pôdohospodárstva SR - <http://www.land.gov.sk/>

Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR - <http://www.employment.gov.sk/>

Ministerstvo školstva SR - <http://www.minedu.sk/>

Ministerstvo výstavby a regionálneho rozvoja SR - <http://www.build.gov.sk>

Ministerstva zahraničných vecí SR - <http://www.foreign.gov.sk>

Ministerstvo zdravotníctva SR - <http://www.health.gov.sk/>

Ministerstvo životného prostredia SR - <http://www.enviro.gov.sk>

Vybrané inštitúcie:

Inštitút pre aproximáciu práva - <http://aprox.government.gov.sk>

Najvyšší kontrolný úrad SR - <http://www.nku.gov.sk/>

Národná banka Slovenska - <http://www.nbs.sk/>

Národný konvent o európskej budúcnosti Slovenska - <http://www.konvent.sk/>

Protimonopolný úrad SR - <http://www.antimon.gov.sk/>

Slovenská akadémia vied - <http://www.sav.sk>

Slovenská obchodná a priemyselná komora - <http://www.test.sopk.sk>

Slovenská živnostenská komora - <http://www.szk.sk/>

Štatistický úrad SR - <http://www.statistics.sk>

Únia miest Slovenska - <http://www.unia-miest.sk/>

Úrad pre verejné obstarávanie - <http://www.uvo.gov.sk/>

Zväz hotelov a reštaurácií Slovenskej republiky - <http://www.ubytujsa.sk>

Združenie miest a obcí Slovenska - <http://www.zmos.sk>

Združenie priemyselných zväzov SR - <http://www.zpz.sk/>

EURÓPSKA ÚNIA

Európske stránky:

Portál Európskej únie - <http://europa.eu/>

Európsky parlament - <http://www.europarl.europa.eu/>

Rada EÚ - <http://ue.eu.int/>

Európska komisia - <http://ec.europa.eu/>

Európsky súdny dvor - <http://www.curia.europa.eu>

Dvor audítorov - <http://www.eca.europa.eu>

Hospodársky a sociálny výbor - <http://www.eesc.europa.eu>

Výbor regiónov EÚ - <http://www.cor.europa.eu>

Európsky ombudsman - <http://www.euro-ombudsman.eu.int/>

EUROSTAT - štatistický úrad - <http://epp.eurostat.ec.europa.eu>

Európska investičná banka (EIB) - <http://www.eib.org/>

Európska centrálna banka (ECB) - <http://www.ecb.int>

Európska banka pre obnovu a rozvoj (EBRD) - <http://www.ebrd.com/>

Finančné programy, trvalo udržateľný rozvoj a OZE

Stratégia vyššieho využitia obnoviteľných zdrojov energie v SR

Možnosti finančnej podpory geotermálnej energie

Komunitárny program EÚ - Inteligentná Energia - Európa

Zaujímavé www stránky a dokumenty	
Štrukturálne fondy – všeobecné informácie	<p><i>European operation RUSE:</i> www.ruse-europe.org</p> <p><i>Regional Policy-Info regio:</i> http://ec.europa.eu/regional_policy/index_en.htm</p> <p><i>Intereg IV C programme:</i> http://www.interreg3c.net/web/fic_en</p> <p><i>Urbact II programme:</i> http://urbact.eu/towards-urbact-2.html</p>
	<p>EU cash in climate clash. Priatelia Zeme v Európe (Friends of the Earth Europe), 2007.</p> <p><i>Ako sa plánovanie fondov EÚ vyvíja voči klimatickým zmenám, spôsobeným spaľovaním palív.</i></p>
	<p>EU Funding in brief. Europa Media, June 2006</p> <p><i>Komplexný verejný prehľad programov EÚ a príležitosti čerpania fondov v rokoch 2007-2013.</i></p>
	<p>Guidelines for Recommendations - Odporúčania</p> <p><i>Partneri európskeho projektu RUSE z Bulharska, Česka, Litvy, Poľska a Slovenska pripravujú dokumenty, ktoré poskytujú viac detailných informácií o použití štrukturálnych fondov na národnej úrovni a bude uverejnený v 5 jazykoch.</i></p>
	<p>EC INFO n°31 a EC INFO n°33</p> <p><i>Špeciálne vydania magazínu Energie-Cités sa venovali štrukturálnym fondom a tiež obsahujú databázu projektov.</i></p>
	<p>DG Regional Policy database</p> <p><i>Databáza úspešných akcií – projektov, ktoré boli financované zo štrukturálnych fondov. Keď budete hľadať projekty z rôznych krajín (alebo regiónov), vyberte si tému "Energy" .</i></p>

Zoznam skratiek	
CF	Cohesion Fund (Kohézny fond)
EC	European Commission (Európska komisia)
EÚ	European Union (Európska únia)
ERDF	European Regional Development Fund (Európsky fond regionálneho rozvoja)
ESF	European Social Fund (Európsky sociálny fond)
Jaspers	Joint Assistance in Supporting Projects in European Regions (Spoločná pomoc pri podpore projektov európskych regiónov)
Jessica	Joint European Support for Sustainable Investment in City Areas (Spoločná európska podpora investícií s dlhodobým prínosom pre mestské oblasti)
MS	Member State (Členské štáty)
NSRF	National Strategic Reference Framework (Národný strategický referenčný rámec)
NUTS	Territorial Units for Statistics (Územné jednotky pre štatistiku)
OP	Operational Programme (Operačný program)

